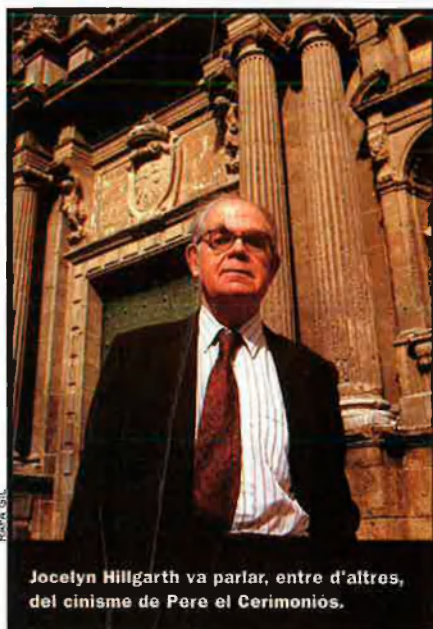

La intencionalitat política dels clàssics catalans

El Simposi sobre la intencionalitat de la historiografia medieval, renaixentista i barroca va advertir que la manipulació de la història al servei del poder no és patrimoni exclusiu de la contemporaneïtat.

Bons fets, grans fets, sempre fets i, encara més: "fets qui es faessen per senyors". No debades el llibre del rei en Jaume, és el *Llibre dels feyts*. "La majoria dels textos antics i, en especial, les quatre grans cròniques catalanes palesen la intenció de recordar els fets". Aquesta afirmació del professor Albert Hauf, coordinador del simposi, va ser l'encarregada d'obrir el foc durant la sessió inaugural. I afegí: "com que els textos són enllestits pels reis, o per encàrrec directe de reis, el seu control fa que aquesta veritat degeneri en vivència carismàtica, apologia, legitimació o descarada propaganda".

Tanmateix, no totes les intervencions han vingut a corroborar la hipòtesi de treball proposada pel professor Hauf de discernir la dimensió propagandística que animava aquests documents historiogràfics. Així doncs, el professor de la Universitat Rovira i Virgili Josep Pujol va llançar, en relació al *Llibre dels feyts*, una invitació a no parlar de crònica, sinó de llibre del rei Jaume I, en el sentit

Jocelyn Hillgarth va parlar, entre d'altres, del cinisme de Pere el Cerimoniós.

més estrictament memorialístic o testamental de llegat espiritual als seus successors. També la professora Júlia Butinyà, en la seua intervenció al voltant de *Lo somni* de Bernat Metge, plantejà una nova lectura sobre la base de l'estudi de les fonts que hi ha al darrere del text, a les antípodes de qualsevol tipus d'intencionalitat propagandística o apologística i que, alhora, li restituïa el seu paper d'introducció de l'humanisme a la Corona d'Aragó i el seu molt destacat lloc en el panorama dels clàssics de la literatura universal.

La professora Lola Badia féu observar un canvi d'intencionalitat entre el *Llibre dels feyts* i la crònica de Muntaner, bo i adduint que el primer era el llibre del rei, fet i pensat per als reis successors, mentre que el segon s'adreçava ja a un públic nobiliari. L'anàlisi de la de Pere el Cerimoniós, que realitzà el professor Jocelyn Hillgarth, a més d'acostar-nos al cinisme magnífic d'aquest monarca, assenyalà el pas de la propaganda més entusiasta i desbordada de les dues primeres cròniques a la manipulació refi-

nada i subtil de la crònica del Cerimoniós. En el cas de *La fi del comte d'Urgell*, el canvi d'intencionalitat és encara més significatiu perquè, segons plantejà l'anàlisi de la seua dimensió patriòtica i propagandística realitzada per la filòloga Mar Batlle, per primera vegada un text d'aquestes característiques s'erigeix en portaveu de l'estament popular.

Martí Aurell, professor de la Universitat de Poitiers, ens parlà de l'activitat propagandística dels trobadors i de les diferents perspectives amb què s'ha abordat el personatge de Simó de Monfort, cap de les hosts pontificials en la croada contra els albigesos que, mentre per a uns va ser un home d'ètica, per a uns altres fou un destructor. Quant al geni mallorquí, Ramon Llull, es ratificà la seua categoria d'escriptor català més gran de tots els temps i faedor de la projecció universal de la llengua catalana, com, de fet, destacà Fernando Domínguez, teòleg i catedràtic del Raimundus Lullus Institut de la Universitat de Friburg. Per contra, les figures de Pere Beuter i Rafael Martí de Viciana, historiadors valencians del segle XVI, van ser abordades pel professor Vicent Josep Escartí.

Com a exemple, però, de la manipulació més matussera al si de la historiografia catalana medieval, l'escriptor Joan Iborra proposà una anàlisi comparada de les *Històries e conquestes* de Pere Tomic amb el *Sumari de la població d'Espanya* de Berenguer de Puigpardines. El dia de la cloenda va ser el torn del professor Agustí Alcoberro, de la Universitat de Barcelona, que tractà la intencionalitat de la historiografia renaixentista i de Dominique de Courcelles, del Centre National de Recherche Scientifique de París, que obsequià els assistents amb una magnífica exposició sobre els textos profètics dels Trastàmara.